1

श्रीराम परस्ता॥ पुढे राक्षस दळाच्या कोटी॥ लोटल्या रणांगणा माझारी॥ हे देखोनि रघुप
मि दृष्टी॥ कोदंड सिंजवि निवि ॥१॥ खव वळवे कपियुथपांचे रचेउनि पाशा पोपादप॥ संव्हा
रिते जाले सकोप॥ अमित्र वाहीनि ते॥२॥ अश्वस्वार गजस्वार रथी॥ सोडुनि मृसभुया चि
बुधि॥ परमावेश रण पैथी॥ संघटति परवीरासी॥४॥ सिंहनाद उठीला बिइनी॥ तेपो थराि
तसे मेदिनी॥ निज खड्ग खपार खणावा हिनी॥ लोटुनि वान्नराचि ॥६॥ आयुधे पुढे उर्ध्व बाहीं॥
प्रहरला गताना पवति मोहा॥ अशुद्ध ... होे॥ थोडके एका नल्लोटति॥५॥ पदातीगदासुके
ले निर्डि तीव्र॥ अश्वारुढ रिशु ... हापति॥ ... हनी सोडितीशक्ती॥ रथियेवरुशाति शर॥
वान्नर पाशान पादप शिब्र॥ आपोगी ... थावउक॥ परिघ परीशत्तिं उिमाच्या॥ तेपोर
ससादेताडिती॥७॥ ऐसे युद्ध परमनि ... ले अद्भुत परस्परे॥ याउपरि पहिलें चरपुवि
रा॥ कार्मुक सिद्ध केले होते॥ ८॥ स्पष्टी ... नाराती॥ १ दिव्य विकावासि ... पा होती॥
पुढे महाप्रळयिची सी॥ करिता जाला स्वरइछे॥ ॥ तेसे प्रथम चिरायराम देव॥ धनुष्य सज्ज
ले गुण समसे॥ युद्धालागी पाउ विले राक्षसें॥ त्यासि संव्हारिता जाला॥ १०॥ जैसा दावाग्नि
धडकली पावसी॥ यर्कलाशाउ रवडा विरक्षा करी॥ तैसा भगवंत निजशरधारी॥ परसेना मारिता
जाला॥११॥ सोडिला तुका पुरव बापा॥ तेने नभ जाला संपुर्ण॥ राक्षसाचे शरीरा खेंडउन॥ मारि
ले अकस्मात॥१२॥ सरखेर हित येके येवे॥ गगनि उसावतिस्ति साचे॥ मर्यादा सुर्यसोम मंउवे॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

२

तेथ वरि जातां ॥१५॥ नाना प्राम ब्वापी पडल्ले वेगे । प्राणि निघाले मोक्षमार्गे ॥ स्वासि काय तेथि
रे पाठी लागे ॥ बोलवित जानाती ॥१६॥ कोरघुनाथ मुक्तीदाता रूपोनि ॥ तनो पकार वंधमानि
तीमनी ॥ रूपो नियारि रेगगनि ॥ कुरे वंडिया करिती ॥१७॥ कोरामे सूर्य दृष्टीरविल्या ॥ रूपो हा
आमचा मूल्य पुरुष पहिला ॥ रूप पोनि पुजास मर्पिला आत्मा ॥ राक्षेस शिर पुष्पाची ॥१८॥
नाना आपो रवी पद्योन र ॥ सुयोश स्य सामि रे ॥ संध्या काळी निरं न र ॥ महायुद्ध होतसे ॥१९॥
ऐसे जाणोनि रघुविरे ॥ तो डिता अस्त्रा रे ॥ सुर्यास मिप आरंरे ॥ राख वितजा नाली ॥
असो ऐसा अस्तं न प्रबळ ॥ मांउल्लाविर ... वळ ॥ गगन देवता पालिगोरव ॥ सुनगणा
नाचति ॥ थार पाकर्केश राम चंद्रे ॥ बह ... ताडिलेको दै उ ॥ चतुरंगर व्वाचीं तुंडे मुंडे ॥ पृ
थ्वीवरि पडिली ॥२०॥ जैसे रेनुकासुनंदने ... ॥ क्षत्रि विदारिले श्रार पाते ॥ तयाचि प
रि तैरुस द काते ॥ श्रीरामे सैंहारिले ॥२१॥ पगोकाचोम ध्ये कोनु के ॥ रघुस सेद व मारिले र
तु के ॥ सेंख्या बोलिली वाल्मिके ॥ ते परिसा पंडित हो ॥२२॥ अयुतय के धनुर्धर ॥ अयुत ग
गज स्वार ॥ चतुरंग सहस्त्र वाजीवीर ॥ पदाति लक्ष दो ... ॥२३॥ इतुके रघुनाथा चे बाणी ॥
निस्सेस पडिले रणी ॥ पाय वदाते कौन गणी ॥ पळत गेले ... र मध्ये ॥२४॥ लागले राम बाणा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

वेघायवारे ॥ भय कुगली त्यां चिउ दरे ॥ मारिलो मारिलो हलपो निथोरे ॥ घोशे आक्रंदति ॥ २५ ॥
तेकाळी थोर आकांतु ॥ लंकेमध्ये वर्तला बहुतु ॥ तो सामर्ता उपमेरहितु ॥ प्रळय काळ जैसा ॥
ऐसे रावणे देखिले उत्पात ॥ कोपला मर्यादेवेगळा ॥ जैसा सासानिपात जालिया वरवा ॥ शेवि-
याबहुत होतसे ॥ २६ ॥ विरुपाक्ष युधन्मत्त सानी मत ॥ हे राक्षसे सत्रय बळेउचं बवत ॥ त्तया
प्रति रावण पाहलपो प्रस्तुत ॥ तुम्ही जावे युद्धा लागी ॥ २८ ॥ ऐसि राजाज्ञा होतु परे ॥ नवति ये उ-
ठिले त्वरे ॥ ये कये कृत्रिमु वनाना वरे ॥ ते [illegible] लिवे ॥ २९ ॥ सभेमध्ये राक्षस बोलति सत्रानि ॥
आह्मि देवदिन केले आगवणे ॥ नाव [illegible] भपो ॥ आता बोलो निकोण कार्य ॥ ३० ॥ सम-
स्त ह्मि सैन्य मासावे ॥ मरावे अथवा रा[illegible]रावे ॥ पावेगळे विचारावे ऐसे दिसत नाहि ॥ ३१ ॥
उचें बळवत आसनि क्रोधान्वे ॥ भ्रम वि[illegible] र्यबुबन्हे ॥ धुम्रधुधुःकार सोडिजे ज्याळे ॥ ते-
से भ्वासनीघति धापी ॥ ३२ ॥ जैसा प्रळउ भैपाचा कुउउा ॥ ते शारझामुखिपर घरि तीदाय ॥
ञ्ळदंति अधरोष्ठी नाबउा ॥ सतरें गउमरति ॥ ३३ ॥ ते वराक्षस सोगना येउनि समीप ॥ व-
रुला गलीयाविळाप ॥ ह्लुपा तिरायाजपन्ये पाप ॥ कापां आचुरळासि ॥ ३४ ॥ ते भ्रपन खेनि-
नि बोले ॥ सिताहरपा कां केले ॥ राज्य सकळ का बुउविले ॥ लंका पुरिचे कैसे ॥ ३५ ॥ हे भ्रपन

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

खादिर्घ वांछाळी। जशु वित्त कंवउ रजाळी। कामविकारें गमाजवळी। जनस्थान प्रवेसली॥
रामकोशी काम नूउा मनी। म्हणे न खाने कुमैगव्व पापिनी। दिसर समुद्रा सिवे न रणी। मी वि
ळके सि॥७७॥ तिचेनि ते कुकर्म पंथे। विटंबिली श्रीरघुनाथे। कर्णनाशिक छेदिले तत्पणे अ
नर्थे। खरदूषण गेले॥७८॥ चतुर्दश सितो त्रिशिरा। आरंभि गेला यमपुरा। तेथुनि कारण
मृत्व वैरा। यिये पापिनीने केले॥७९॥ [illegible] सि आ[illegible] चीया रंतोंन। राया पुढे सांगे विपरित। म्ह
णे तुज लागी सिता आनितां प्रात। म[illegible]॥८०॥ सितीं ज्ञाउ पजउनि ते काळी। अ
ज्ञिला बिला राक्षेस कुळ मुळी। ऐसि[illegible] वांछाळी। राज्याभरी रती चो विनेली॥८१॥
रायाने हिं तीचे नि बोल्ले। कोपारित[illegible]॥८२॥ से बांधव सपुत्रांसि वधविले। वान्नराकुशी॥
ऐसा राक्षस सांगनास्थळी स्थळी। येउनि बोलति रावणा जवळी। पोटे लल्हाटे पिटी तिधु की॥
टा किती मस्तकावरि॥८३॥ ऐसि दुरनाकरुना बोल। तिहिं मांडिले बहुसाल। ते रावणे प्र
ळयातुल्य। देखिले नयनी॥८४॥ आटले पुत्र आनि बंधु। म्हणे वैरि केला सकळांचा वधु।
कां केमधिल्व वाहिनी सिंधु। तो हि आटे निगेला॥८५॥ आंता हा चि बुद्धीचा निश्चयो॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

३४

रिपुसंव्हारु तुनि पावो जयो ॥ नाहि तरि गेला तनयो ॥ ते पंथ मार्गे जावो ॥४६॥ ऐसे बोलोनि
राक्षसेंद्रे ॥ आवेश धरिला जैसे प्रळये रुद्रे ॥ वेळा सांडिली क्रोधसमुद्रे ॥ तैसा आसनिहु
नि उठीला ॥४७॥ जव तव श्वास नासिकी तोंडी ॥ दशनांदारे वेळोवेळा सांडी ॥ जैशा रोष क्षोभ
लिया मांडी ॥ धुधुकाराची भरोवरी ॥४८॥ मग सवकाने हलपो वाचा ॥ रथु आनारे वेघ्यावा ॥
अश्वयोजा त्यांचा ॥ महावेगु असे ॥४९॥ विरुपा[illegible] प्रधान मत आणि मत ॥ तुह्मी सिद्ध होउनि
यात्वरित ॥ उत्तरद्वार पंथे समस्त सेन[illegible]ला वे ॥५०॥ ऐसे त्वे कथ पैं बोले ॥ तंव ते त्रैय
रथा तुढ जाले ॥ वाहिनि वेष्टीत चालि[illegible]खरा टोपे ॥५१॥ काव्हदंत आणि येमु स्मा
तिहीसी जाला सैगमु त्तेसा तिघे स[illegible]मु जायासि दाखविला ॥५२॥ तुंब व्हसेना
पुढे मागे ॥ उग्य जात सेअ तिवेगे ॥ जैसे मा[illegible]उमेउ व्हीप्रसैगे ॥ मरिच्या सहो मु ॥५३॥ रत्नादि
व आरुढोनि निज रथी ॥ सरिसा चाल्ले तेचि पैंथि ॥ अंगलगा विशतेज पालथी ॥ पृथ्वी
चालु रात्तली ॥५४॥ कीं वज्रावेष्टीत वज्रधारा ॥ कीं अग्निसरिशा ज्वाळा थोरा ॥ नानाभू
नाथासु वेभ पैं करा ॥ चतुरथा भुतगनांच्या ॥५५॥ पुढे रणवाद्याचा यकवळा ॥ जाल्गमयादे वि
गळा ॥ तेपो घोशादि म्मउव्हा ॥ संपुर्पताजाली ॥५६॥ गज रथ तुरंगोत्तम पदाति वीर ॥ चालिले

५

उद्दीव्वतराउतभार॥ रजउपव्वल्लेनेपेअंबर॥ आदिसआछादल्ला॥ ५७॥ छत्राछत्रा
च्छिसाउली॥ निविडकेटकावरि पडली॥ जेदीअभ्रेआकाशिमिचाली॥ चतुरंगावकुरावया॥ ५८॥
पुढेअपशकुन रेखिलानयनी॥ परि विरासिरोकानाहीमनी॥ विरश्रीयेचेनिमाजेमेदिनी॥
स्थिर नाकेविश्रसे॥ ५९॥ विडुपाक्षयकधन्मतआणिमत॥ हेसेनेमुखीबब्बीयेत॥ सिंहनाद
केलाअकस्मात॥ विडुपाक्षपुढेजालाया॥ ६०॥ विडुपाक्षपुढेजालीयावरि॥ रावणाच्याहृदया
भीतरि॥ जोरतिक्रोधाच्याल्हरि॥ [illegible] साजाले॥ ६१॥ मगगर्जेनाकेलीत्रया
नकातेपोत्तयाचकितशेन्यका॥ महा [illegible] समनादिक॥ आश्चर्यकरुनिसिद्धजाले॥ ६२॥
तवसेनेचामुखमंडवी॥ होतेकपिवीरत्र [illegible] ते कि सिंहनाद रेउनितेकाळी॥ रावणाउ
जुधाविनले॥ ६३॥ चंडशिबारमशृंगे [illegible] विरश्रीचेनिरंगे॥ दशाननावरिचउवेगे॥ घा
कितेजाले॥ ६४॥ ऐसेरेखोनिदशाकंदरेंदृष्टी॥ चापदशकधरिलीमुष्टी॥ सोडुनिकेलीवृष्टी॥
बहुतबाणेकरुनी॥ ६५॥ सुटलीयाबाणाच्याकोटी॥ नानासंख्याबोलीजेतिनुकीथोटी॥
तेबाणलक्षपावाचुकी॥ वान्तरशिधुवरिवरुषे॥ ६६॥ ऐसेरावणेघोरशरजाळे॥ कुटिल
आरंभिलेयकेवळे॥ कपीविउर्धसिसाळे॥ उसळोनिगगनोदरी॥ ६७॥

वान्नर खोचले बहुसाल ।। जे दिर्घदेहि पर्वता तुल्य ।। कोपा किनी बानी विरमल्ल ।। भेदिले
ते आरका ।।६५।। अष्टादशबापी गंधमादनु ।। नवै बापी नल आनि अग्नि नंदनु ।। अंगदा वरि
पंचाननु ।। अष्टादशबापी ।।६६।। बापाने रुषभु ।। दिला ।। मैंदु शर चोकडिया खिळीला ।। शरभु
पृथ्वीसि पाडीला ।। यकेच बापा पाने ।।६७।। दशाननें तो हणुमंत ।। चतुर्दशबापि जांबुवंत ।। दोषि
जन चोचो बापि वीर्यवंत ।। असे विंधता जाला ।।६८।। लक्षमणा वरिया किले दोनी शर ।। वज्रा
ऐसे अति कठोर ।। रघुत्तमा वरि पाच शर ।। सोडुनि निजला ।।६९।। बहुत केदन कपी विराते ।।
रावणा करिता झाला शरघाते ।। उचिनें ... गल्याते पोप्रेते ।। वाहो लागली ।।७०।। वीरि
बहुत बहुत बापी ।। नैऋसे शेपा उठि धरपी ... वानि अनंत कपी ।। सुग्रिव कोपला ।।७१।। वैरि
यांचे देखोनि आगळे ।। दुसरा उचैबळे ... पोयांचेही पराक्रमा वेगळे ।। सामर्थ्य दा
खविनु ।।७२।। सपोनि सुग्रिव या कारणे ।। रावणा ने निअधिक पणे ।। कोपे गर्जे तस्करापो ।। उट
पानि पुढे जाला ।।७५।। वेगे वालीला सुर्यसुतु ।। जे सापायाचा पर्वतु ।। रावणा तेहा कितुटा कितु
सिना सुखी आला ।।७७।। पुष्टी सि वान्नर निजगउ ।। जेव्ह सागर कवी या उ ।। ते गर्जे निगा ळि
तीस्वर्गिचे हुउ ।। पृथ्वी वरि पाडु शकती ।।७८।। येकाचे हातिचे उरवडे ।। से क्षिदे तली पाशान भेदी ।।

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

वान्नरहाननातिवेगे॥ गदामुशाळपरिघ॥ ५५॥ थायेकिपेतलीया पिंडिमाळा॥ येकिशनघ्नीदि
व्वा॥ येकितोमरमुशळतेजाळ्वा॥ असिलनासुरिया॥ ५८॥ यकींयेतधीया पिंडीमाळा॥ २ येकिपे
तलीपर्वतशिखरे॥ पृथीशाचकेफरशकनरे॥ येकशाळतमाळगेमिरे॥ ५९॥ तेलीअसति॥ ६०॥ ऐसे
कपीचक्रस्वामिसरिसे॥ युद्धानिपालेतुम्हावेशे॥ भुलगपाअद्भुतजेसे॥ ६१॥ न नाथा प्रवेष्टीत॥ ६२॥
कल्पांतकिकडीयादेति॥ ते पोथरारीठीदितो॥ जेसिमकुशाव्वयिमहाश्चावर्ति॥ नोकाडोव्वतअसे॥
ऐसासुग्रिवाचाउठावा॥ जेसाव्वपा ... वा॥ देखोनिरशयिना॥ अतिआश्चर्यवाटले॥
ऐसा देखोनिकपिकळोबु॥ राक्षसनामा ... तोउठेजालामहाविशाकु॥ त्वेकेश्वरादेखता॥
वेसलाहोतागजावरि॥ जेसागिरीपदा ... रि॥ नानामेघावरिमेघ अंबरि॥ उदेलाजैसा॥
तेपोसिप्रसुग्रिवाउठु॥ कोटिव्वानिपवार ... करिमुशळतेजोमयविद्यु॥ लखलखितजेसी॥
जैसासमुद्राचालोटु॥ राजआव्गातेसासुग्रिवालुटु॥ तवेवान्तरेश्वरसुभटु॥ केसेकरिताजाउ॥
येतलीचउशिळावर्तुळ॥ पापितळीसेलीलिजैसेनारिकेळ॥ पाहोनिकुंजराचेकुपोळ॥ दि
धलीवज्रप्राय॥ ५थायायासरिसीतेअवस्वरि॥ मदोन्मत्ताःसिआलिगिरिवरि॥ फिरलाचक्राचि
यपरि॥ पृथ्वीवरिपडला॥ ७०॥ राजेगतःप्राणजालियावरि॥ महाबळुआलापुमीवरि॥ क्रोधे अ
धरोष्ठतेअवस्वरि॥ स्वंदतिक्षेदिले॥ ७१॥ स्वसाडितऊर्ध्वहस्ते॥ घेशाब्देलपोसुग्रिवाते॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

5 A

१०८२
९८
१९८०

या किल्वा जैसा काळं दंअतें ॥ काव्य प्रयोजी ॥ ८२ ॥ तों अव्वनरताउ दरी ॥ कपिउर्ध उजाळा अं
बरी ॥ पउन पउ तासा धकेकरी ॥ घ रिला दैउ जैसा ॥ ८३ ॥ तों अव्व कठी पाव ज्र प्राय ॥ कपिस
लागता घाय ॥ व्वळेगदा घाते हृदय ॥ फोडिले महाबळाचे ॥ ८४ ॥ महाबळाचें अगळगा दे
न्य होते च्या तुरंग ॥ ते आपि शाखामृग ॥ परस्परें संघटले ॥ ८५ ॥ हाहा होहो येपेराडे ॥ प्र
हर हान ति दिर्घ द्वंदे ॥ आवेशें उबळी [illegible] ति पदें ॥ पवना परि सत्वरें ॥ ८६ ॥ ऐसे माजले
परम युद्ध ॥ मुमिस पउत बिराचें अ युद्ध ॥ ऐक्य [illegible] कास्वेचे तिश्रा पाक वंद्र ॥ होउनी पउ तिभूमी ॥
इति श्री रामायेनी सागरु ॥ परिसा [illegible] चा ताउ ॥ वदला वाल्मीक ऋषेश्वरु ॥ दा
ळ्यदास मुद्गल ह्मणे ॥ ८७ ॥ श्री [illegible] ॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com